

Economist Achille Venmans had het meer op lesgeven, dan op business begrepen

**Verliefd op taal..., smoor
op reizen !**

Toen Achille Venmans in 1997 met pensioen ging, werd hem een homo sapiens van kunstenaar José Vermeersch door de confraters cadeau gedaan. Zedig manneke rechts op foto. De achteruitkijkspiegel leert dat Achille, moest hij het kunnen herdoen, terug leraar zou worden omwille van het contact met jonge mensen. De spiegel beaamt daarbij nonkel Pol die op Achilles trouwdag profeteerde 'je bent nu getrouwd, waak er over dat je bij mekaar blijft. Want als je verandert, vergaat het je net als de pistolet : wanneer je hem in de oven steek is hij krokant, maar na een uur blijft hij een oud brood...' Weest gerust Achille is fier op zijn Henriette alsmede op de vier kinderen en vier kleinkinderen die uit hun huwelijk sproten.

Als Achille Venmans voor iets vreemdgaat in zijn leven, dan is het voor spraak en dichterbij brengen van horizonten. Hij werd preses in 't Leuvens unversitair studentenheem en betrad Bühnes als het Zandvoordse Livinus ; het O.L.-Vrouwcollege ; de Steense Troubadours en de Gistelse Gulden Toren. In het hanteren van de taal stelt Achille zich geenszins boven dialect waaruit, volgens hem, iedere standaardtaal ooit kiemschoot : „Het patois heeft zijn eigen sappigheid én eigen identiteit. Heel spijtig dat bepaalde gewesttalen verloren gaan. Laten we het alsjeblief op een wederzijds respect houden.” Venmans is evenzeer gekluisterd en verliefd op Ons Heers aardbol. Zo Indonesië, het schitterend land dat niet in één gedachtengang is samen te vatten, met zijn zo mooie als lieve mensen. Hij leerde zowel het Toradjavolk van Sulawesi als de cultuur en Himalaja van Nepal kennen. Zag jongetjes snuiven op het strand van Copacabana en bezocht de sloppenwijken in het Braziliaanse Rio de Janeiro. Als Achille vandaag migrantenkleuters Nederlands aanleert, moet dit dan maar zelf zijn op de wonden die nu nog altijd de poversten ter wereld worden toegebracht...

Martha Versyck bracht op 28 februari 1937 Achille ter wereld, die negen jaar haar keppe was. Haar drie andere jongens en één meisje werden pas na de oorlog in 1946 geboren. „Binst de oorlog kwamen er geen boten met kindjes meer uit Congo...” maakte zij dreumes Achille wijs. Martha kon het weten, want haar broer schoot in Afrika olifanten af.

Kleuter van zes en verliefd op juf Mariette !

Vader Isidoor Venmans, populaire kleermaker op Zandvoordedorp, zat altijd op tafel... maar niet kruisbeens zoals het een tailleur past. Hij was 16 toen hij met zijn vader naar de suikerfabriek in Frankrijk ging werken. Vanwege een arbeidsongeval diende naderhand een been afgezet. Reden waarom Isidoor — die straks 88 wordt ! — kleermaker werd.

Omdat de kleermakerij niet zo'n vetbetaalde job was, moest vader Venmans altijd veel werken. Geïnteresseerd in de wielersport was hij fan van de Zandvoordse crack Victor, die wel 40 koersen per jaar won.

— **Wat kreeg je mee van je ouders ?**

— **Achille :** „Pa eiste van zijn kinderen correctheid in doen en laten. Op tijd thuis was wet tijdens mijn puberjaren : tot 1 uur 's morgens... en geen minuut langer. Als je bedenkt dat dan 't jongvolk vandaag nog maar begint te stappen. Tijdens mijn eerste uniefjaar ging ik niet uit... Behalve in Leuven natuurlijk, hahaha !”

— **Hoe gedroeg je je als kleuter ?**

— **Achille :** „Ik was een braaf en schuchter ventje. De tijd van zuster Espérance, historische felle vrouw met strenge blik in Zandvoorde, die wel altijd een puit in de keel had. Wee diegene die haar in de armen nam, hij zou er zeker ademnood aan overgehouden hebben.”

— **Als communicant ooit een spekkenlief ?**

— **Achille :** „Nee, het begon

vroeger. Welja, toen ik zes lentes jong was, zei ik tegen vader dat ik juffrouw Mariette Devisch toch zo graag zag... en zou willen dat zij mijn lief was. Toen vader dit overbrieftede aan de juf, was ik nog niet aardig gegeneerd..."

— **Je broekventjestijd...**

— **Achille:** „We speelden met hoepel, *marbels* en *pek-kels*. Belgische helm op de kop en een stok als geweer, was ik dan weer soldaat. Pa was lijnvisser bij de Zandvoordse 'Hand in Hand'. Ik mocht altijd mee en kon tussen water, oever, pers en dobber eindelijk verzinken in gepeinzen.”

„De negers waren luiards,” zei nonkel Leon

„Onze schooltijd in Zandvoorde — toen leergangen van 3de, 4de en 5de samenzaten —

was zowaar een stimul naar 't college toe. Vooral wat wiskunde betrof. Gewaarschuwd in 't lager voor de leergang Frans, bleek die angst ongegrond omwille van mijn aangeboren liefde voor talen.”

Achille speelde op zijn eenjarige lange tijd pastoor, hiervoor een koffertje bezigend om de mis op te dragen. En preken dat hij deed! Zekere dag wou hij in zeven haasten al zijn missen- en kaarsengedoe onder bed wegsteken. Er viel evenwel een kaars om en de balatum vatte vuur. Zijn collegetijd bleek strengere tijden voorbij: voortaan mochten studenten wél het Leopoldpark dwarsen en was cinemabezoek allang geen verbod meer.

— **In wat blonk je uit in het college?**

— **Achille:** „Opstellen — spreken met de pen en naar buiten brengen van innerlijke gevoelens — lag me zeer goed. Ooit schreef ik een sprookje over de goede fee en de kwade geest. Eigenlijk had ik het op humane vakken begrepen. Vandaar mijn weetgierigheid

omtrent talen en godsdienst, twee richtingen die zo heel veel met mensen te maken hebben.”

— **Begreep je andermans noden?**

— **Achille:** „Reeds als tiener voelde ik pijnen en behoeften van arme mensen aan. Puber wordende groeide het verlangen om naar Congo te gaan. Niet omwille van een carrière, wel omdat de zo sociaal beladen horizon aldaar mij aantrok. Het andere volk, de andere cultuur...”

— **Wat vertelde nonkel over Afrika dat aansloeg?**

— **Achille:** „Als landbouwkundige moest nonkel Leon toezicht houden op de negers die werkten in de katoenplantages. Hij was alles behalve positief over hen: als je er niet op slaat, doen ze helemaal niets, zegde hij. Wanneer je eenmaal naar die warme landen bent gegaan, begrijp je de inboorlingen heel wat gemakkelijker. 't Zijn sukkelaars die om hun fysieke inbreng allerminst goed vergoed worden...”

— **Een andere dag steek je**

over naar Amerika...

— **Achille:** „Op zo'n moment maak je een cultuurschok mee. Verkeersdrukte, zenuwachtigheid, broeierige business en wolkenkrabbers maken één nervositeit uit. Wat missen welvaartmensen datgene wat we in armoelanden waardeerden! *Waarom ik dan niet naar Indonesië ga?* Eerlijk gezegd, we zouden het niet aankunnen. Waar de gemiddelde leeftijd in Nepal 42 is... zou ik er dus al lang niet meer zijn!”

Freddy Maertens
was een
leerling
van mij

Pastoor Moenaert drong aan Achille naar het Latijn te zenden. Godver-hier-en-daar, zei de oude Venmans, als hij denkt van mijn zoon een pas-

ter te maken, zal 't aan zijn sleppe zijn ! Zo kwam het dat Achille in het moderne belandde, met Marc Van Hecke als leraar... die vader Venmans overtuigde zoonlief naar de universiteit te zenden.

— **Leuven, studentenleven in meest vrije vorm...**

— **Achille :** „Niet te onderschatten studies maar wel een heel plezierige tijd, waar vriendschap geen ijdel woord was. Ik ontliet de studentendoop niet : mijn ontbloot bovenlijf moest met confituur worden bestreken. Toen de preses vroeg hoeveel zusters ik had, antwoordde ik zéven ! Leugentje in nood die me van verdere dooppesterijen onthief.”

— **Dan word je leraar...**

— **Achille :** „Twee maanden na mijn legerdienst werd ik leraar 5de economie aan het Oostendse O.L.-Vrouwcollege. Ik begon mijn allereerste lesdag wat onzeker. Allereerste contact dat zowel leerling als meester belagen. Directeur Caron zei mij : het belangrijkste is, dat je de klas de baas kunt. Er kan maar gestudeerd worden als er orde is.”

Onvergetelijke liefdesbrief van studente...

— **Bijzondere leerling in je klas ?**

— **Achille :** „Wielercrack Freddy Maertens. Toen ik hem huiswerk gaf voor de zaterdag, zei hij 's maandags... dat hij ziek was geweest. Natuurlijk had hij gekoerst en geen tijd gehad voor andere dingen. In die dagen knipte ik uit de bladen de wielercracklagen van

Freddy en hing ze achteraan de klas. Tot consternatie van directeur Caron.”

Boven een schoolklas schittert niet alleen de zon, maar drijven van tijd grauwe wolken die het hart openrijten. Zo was er Marie-Claire die niet terugkeerde van een zondagmorgentraining met haar paard. Toen de viervoeter alleen thuiskwam snorde de vader in paniek naar de manege. Hij vond zijn dochter levenloos langs de graskant... Een tragedie waarmee de héle klas het heel moeilijk had.

Onlangs was er in Gistel nog een geval van zelfdoding, gaat Achille Venmans verder, gewone *fait divers* in de media. Maar als zoiets in familiekring of studentenwereld gebeurt, dan stort een wereld compleet in...

— **Iets onvergetelijks als leraar...**

— **Achille :** „Toen ik in Gistel economie gaf aan een meisjesklas, betrapte ik de 18-jarige Veva die overgeïnteresseerd onder haar lessenaar een schrijven las. Ik vroeg het blaadje, dat naderhand een brief van haar lief bleek te zijn, en zei de studente het te zullen weergeven de dag van haar afscheid aan de school. Wat ik dan ook heb gedaan.”

— **Vervolg van het verhaal ?**

— **Achille :** „Bij het teruggeven van de blauwe liefdesblaadjes zei de studente : ik heb ze niet meer nodig, want mijn schat heeft allang gezegd wat er in het briefje stond. Overlaatst zag ik een jonge man, die me zei dat zijn moeder naar mijn school was geweest. Zijn moeder bleek niemand minder dan Veva te zijn : jajààà, zei de jongen, en iedere nieuwjaarsdag vertelt moeder hetzelfde blauweblaadjesverhaal...”

Mensen doen lachen, een kunst
Peegie's 'Savatte'
rol van mijn leven

Meester Verscheure zei me ooit in 't lager, aldus Achille Venmans, dat ik een geboren toneelspeler ben. Een referentie waar mijn schuchtere aard wel voor een groot procent zal achter gezeten hebben...

„Ik kan de mensen gemakkelijk aan het lachen brengen... en medegaande veel vertellen over heksen. Hellevegen die in de 16de en 17de eeuw zowel van vrouwelijke als mannelijke aard konden zijn... en wie contact met de duivel werden aangewreven. De heks die ooit in Oostende op de brandstapel terecht kwam, was een man. Moeten we er nog wel aan toevoegen dat die afschuwelijke furie nogalwat onschuldige mensen verschroeide...”

— **Wat is 't moeilijkst, lachen... of blèren ?**

— **Achille :** „Je publiek aan het lachen brengen is wel moeilijker, omdat het gevaar van overdrijving altijd aanwezig is. *Chargeren* zoals we zeggen. In Zandvoorde was er een toneelspeler die al blèrend zowaar een heel podium onder water kon zetten. Ik had veel bewondering voor hem. Tochervaarde ik dat de neutrale rol — waar traan noch lach bij te pas komt — als moeilijkste opdracht.”

— **Glansrol je ooit aangeboden ?**

— **Achille :** „*Savatte* uit Willem Denijs' in patois verzopen 'Peegie'. Ik was een van de Roeselaarse Nieuwmarktters — deugnieten van de eerste tot de laatste ! — die elastieken en stoffen bij moeder overste van 't klooster ging verkopen. Hoe ik het voor mekaar bracht ? Simpel hé, ik vertelde *Mère Priure* dat ik 12 kindermundjes te eten moest geven. Wat had die nochtans strenge non compassie met mijn dutskes...”

De Cupidopijl trof Achille Venmans en Henriette Decock raak in de lichte gemse 'Doedelzak'. De tijd dat de economist amper doorheen een chachacha geraakte maar des te inniger, sur place op één tegel, van zijn amoureuze betrachtingen afkwam. Hun huwelijksboekje was verre van onbeschreven met Peter (1963), Katrien (1964), Veerle (1967) en Heidi (1969). Waarom Henriette zich door Achille liet strikken ? „Hij was goedlachs, vriendelijk en heel attent voor andere mensen.” Als pittig weetje : mama Henriette verzamelde liefst 600 verschillende eierdopjes, waaronder potjes uit Brazilië, Nepal, Indonesië en Rusland. Hoe het allemaal begon : „mijn geuur wilde twee dergelijke dopjes met het groot vuil meegeven... Ze waren de start voor een toch wel heel bijzondere collectie, vind je niet ?”

Zonder theater is Koningin der Badsteden toneeldood...

Groot Oostende, klein aan cultuur

Het culturele leven in Oostende heeft, volgens Achille Venmans, veel weg van een kat die haar staart achterna loopt. Want behalve het zeer degelijke PMMK is er heel weinig cultuur in Oostende, als we het hebben over muziek en toneel wel te verstaan...

Volgens onze gast blijft in de Koningin der Badsteden van professioneel toneel verstoken: er is geen theater meer en logischerwijze evenmin toneelgroepen. Gezelschappen kunnen niet komen om de eenvoudige reden dat er geen volk meer op afkomt.

— Positief is anders, zouden we zeggen...

— Achille: „Ik denk dat de Oostendenaar niet cultuurminned is. Al mogen we het huisfenomeen televisie niet onderschatten, die in het bij mekaar brengen van mensen allerminst van voren in de rij moet staan. De mens anno-2000 heeft het bijzonder druk: hij/zij verdient veel en wil er van genieten ook. Om uit te gaan en te gaan eten...”

— Hou je wel van Oostende?

— Achille: „Jawel, al hebben we het over een stad zonder identiteit, die heel veel afbreekt en wiens bevolking een horde is die komt en gaat. Er

arriveren massa's seizoenmensen, die even snel verdwijnen als ze gekomen zijn.”

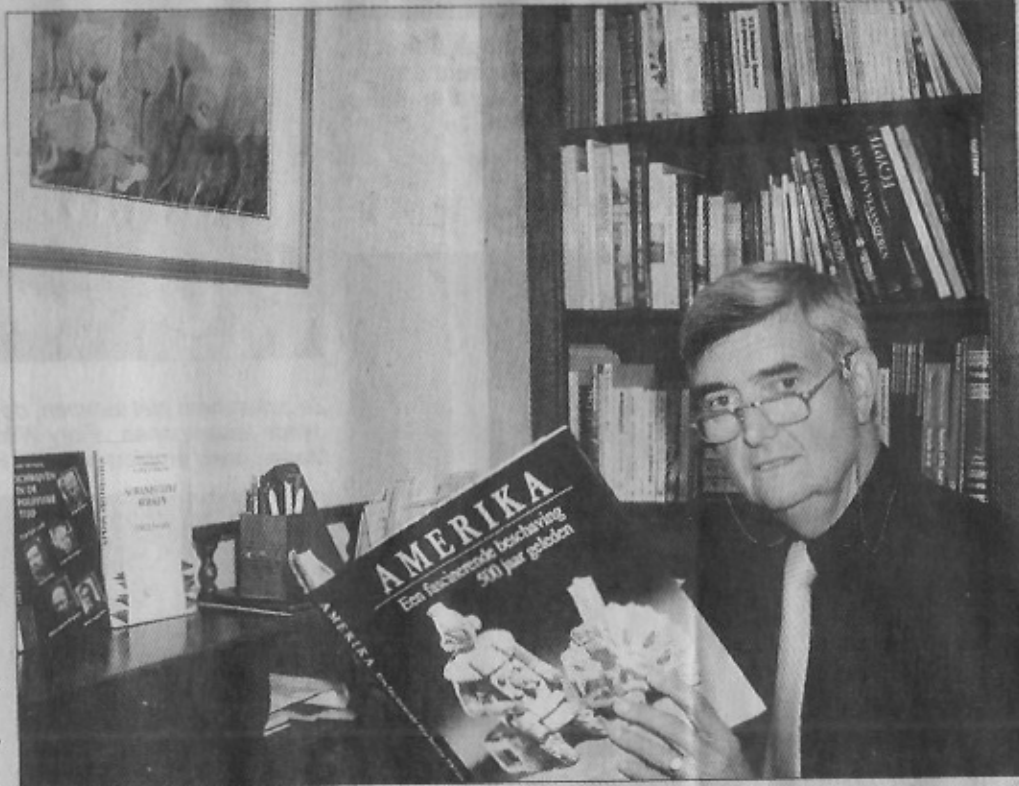

Oostende is een stad zonder identiteit, wiens bevolking komt en gaat

---

— Eigenheid van een toeristische stad toch?

— Achille: „Maar zijn de Oostendenaars zelf niet evenzeer door die onrust bezeten? Hoeveel worden niet aange-trokken door aantrekkelijkheden als Côte d'Azur en pronkerige eigen buitenverblijven. Hoeveel mensen van 't binnenland komen er hun rustige, Noordzeegezonde oude dag niet slijten? Zodoende verliest Oostende meer en meer

Achilles fraai curriculum vitae: van 1959 tot 1960 vertaler in hoofdkwartier Belgische strijdkracht in Weiden en Keulen; van 1960 tot 1966 leraar economie Oostends O.L. Vrouwcollege, alwaar hij van 1968 tot 1974 onderdirecteur was; van 1974 tot pensionering in 1997 directeur Sint-Godelievecollege Gistel. Tijd waarin nogalwat "nieuwe spellingen" passeerden en hij in zijn drang om te declameren nationale Toon Van der Plaetse meemaakte: „Toon die, spelend met woorden en stem, een prachtige 'De Tuinman en de dood' in monoloogvorm bracht. De tuinman werd op zijn werk benaderd door de dood-met-zeis, die aanmaande hem te volgen. 'Geef me nog wat tijd', smeekte de tuinder. Maar mee móest hij...”

haar eigen ziel, om tenslotte libertijn te worden en te leven

volgens het principe van als je mij gerust laat, dan leg ik jou

ook geen strohalm in de weg...”

— Krijgen we zo dadelijk een revolutionaire Oktober-revolutie in Oostende?

— Achille: „Ik vermoed dat de christelijken het niet gemakkelijk zullen hebben. Bij deze zullen de socialisten wel het voortouw nemen: Jean Vandecasteele slaagde er in zeer weinige tijd in, de sympathie van de bevolking te winnen. Het is een correcte man. De sjosjes hebben daarbij in de persoon van Vande Lanotte een minister... wat een enorm voordeel betekent voor een stad. Zonder Dolf van Glabbeke zou de auto-snelweg toch ook nooit tot aan het Oostendse Kursaal gebold hebben!”

— Ben je een gelukkig man?

— Achille: „Ja, want ik ben gezond, heb een knappe vrouw... en een rijke schoonvader (boutade!). Luister: we zijn niet gefortuneerd, maar leven! We gaan af en toe op reis, wat ik ongemeen boeiend vind. Als senior ben ik in 't Davidsfonds; volg in Roeselare 'Universiteit Derde Leef-tijd'; geef les aan migrantenkinderen, wat ik zeer graag doe. Ik maak mij eveneens nuttig in het ziekenhuisleven en vind mijn activiteit bij migranten niet alleen humaan, maar op zich heel verrijkend...”